ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦੇਹ.

1959 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 559-ਡੀ. 25 ਸਤੰਬਰ,1961

ਦਿੱਲੀ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ (1954 ਦਾ VIII)-ਧਾਰਾ 104 ਅਤੇ 105 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ I ਆਈਟਮ 28— ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿ ਮਾਲ ਸਹਾਇਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਜੋ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਸੀ- ਕੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ I ਦੀ ਆਈਟਮ 28, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 104 ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਰਾਹਤ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਾਹਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸੰਗਤ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਾਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਰਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 1954 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

1918 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ VI ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 9 ਨਵੰਬਰ, 1959 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

ਬੀ.ਡੀ. ਜੈਨ ਵਕੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ

ਐਸ.ਐਨ. ਸ਼ੰਕਰ, ਵਕੀਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.—ਇਸ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਈ, 1959 ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਸਹਾਇਕ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੂਮੀਦਾਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1954 (1954 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 8) ਦੀ ਧਾਰਾ 161 (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗਾਓਂ ਸਭਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਲ ਸਹਾਇਕ ਦਾ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਸੀ। ਦਾਵੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮਾਲ ਸਹਾਇਕ ਵੱਲੋਂ *ਭੂਮੀਦਾਰੀ* ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਚਰਾਉਣ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਜੋ ਗਾਓਂ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਲ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਦਾ ਹੁਕਮ *ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਾਵਾਰੀਆਂ* ਵਿੱਚ ਦਰਜ

ਇੰਦਰਾਜਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਪਟਵਾਰੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਸੀ।

ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਮੁਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਕੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ?"

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 104 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 185 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਲ ਸਹਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਦੀ ਆਈਟਮ 28 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਦੀ ਆਈਟਮ 28 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 104 ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਿਰੋਲ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਦਈਆ ਨੇ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਤੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇਹ ਰਾਹਤ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਾਹਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਕਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸੰਗਤ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਰਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰੁਕਨੁਦੌਲਾ ਨਵਾਬ ਮੁਹੰਮਦ ਸੱਜਾਦ ਅਲੀ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਉਮਰ ਦਰਾਜ ਅਲੀ ਖਾਨ (1) ਵਿੱਚ ਭਿਡੇ ਜੇ. ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਹੰਮਦ ਹਸਨ ਬਨਾਮ ਗੁਲਾਮ ਜਿਲਾਨੀ (2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ-

"ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 77ਉਸ ਕੇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੋ ਦਾਅਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦਾਅਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵੇਂ ਰਾਹਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, 1954

ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਜੋ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸੋਧ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗਾ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1932, Lah. 595.

(2) 81 ਪੀ.ਆਰ. 1904.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾਃ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ,